

ลำดับเหตุการณ์

การเสนอร่าง พ.ร.บ.การจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ...

- ก่อนหน้า ส.ค. 50 บ่อยครั้งที่เจตนารมณ์ของมาตรา ๒๒๔ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ ถูกบิดเบือนเพื่อเร่งการเจรจาและจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศโดยไม่ผ่านรัฐสภา ไม่มีการศึกษาผลกระทบต่างๆ และไม่มี การมีส่วนร่วมของประชาชน
- 29 มี.ค. 50 มุขนิธิเพื่อผู้บริโภค และมุขนิธิข่าวขวัญ ร้องศาลปกครองให้ระงับการใช้อำนาจทางปกครองของคณะรัฐมนตรีที่มี พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีในการไปลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม ต่อมา ศาลปกครองชี้ว่า คดีดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจพิพาทของศาลปกครอง
- 7 พ.ค. 50 กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (เอฟทีเอ วีโอทซ์) ได้ส่งจดหมาย 170 ฉบับไปยังบุคคลและองค์กรต่างๆ รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวปี ๒๕๔๙ ซึ่งมีหน้าที่พิจารณาและเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ศาลตุลาการรัฐธรรมนูญ และสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ 100 คน) เพื่อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขมาตรา ๑๘๖ ว่าด้วยการหนังสือสัญญาระหว่างประเทศในขณะนั้น
- 13 พ.ค. 50 เอฟทีเอ วีโอทซ์ จัดกิจกรรมซีจี้กรยานรณรงค์ เสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขสาระที่ว่าด้วยการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศในรัฐธรรมนูญ
- 24 ส.ค. 50 รัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้ ในมาตรา ๑๙๐ ให้การจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศเรื่องขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้าหรือการลงทุนอย่างมี และกำหนดให้มีกฎหมายลูกภายในระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ
- 26 พ.ย. 51 รศ.สุริชัย หวันแก้ว สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะในขณะนั้นได้ยื่นร่างพ.ร.บ.การจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ... ฉบับประชาชน เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- 13 มี.ค. 51 เอฟทีเอ วีโอทซ์ และภาคีเครือข่าย เปิดแถลงข่าว "ปฏิบัติการผลักดัน พ.ร.บ.การจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ...ฉบับประชาชน" และยื่นหนังสือถึงนายพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ พร้อมจัดกิจกรรมรณรงค์เริ่มรวบรวม 10,000 รายชื่อเพื่อเสนอกฎหมาย
- 26 ธ.ค. 51 สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่องขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศ ตามมาตรา ๑๙๐ ของ

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งร่างกฎหมายฉบับภาคประชาชนได้ปรับแก้ตามคำแนะนำของสภาที่ปรึกษาฯ
- 26 ก.พ. 52 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญา พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ และให้เสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป
- 18 มี.ค. 52 เอฟทีเอ วิวทซ์ นำโดย นายจักรชัย โฉมทองดี ได้ยื่นรายชื่อประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 10,378 คน ที่ร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ. เสนอต่อ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร (นายสามารถ แก้วมีชัย) และได้ขอให้มีการชะลอการพิจารณาร่างของรัฐบาลเพื่อให้ร่างของภาคประชาชนได้เข้ารับการพิจารณาในคราวเดียวกันด้วย
- 18 มี.ค. 52 นายกรัฐมนตรี (อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ยอมถอน ร่าง พร.บ. ขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญา หลังฝ่ายค้านรุมคัดค้านนานกว่า 5 ชั่วโมง โดยเฉพาะประเด็นการยกเว้นสัญญาคู่เงินและการค้าประกันเงินคู่ไม่ ต้องผ่านรัฐสภาซึ่งอาจจะขัดต่อรัฐธรรมนูญ
- 25 มี.ย. 52 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ทำหนังสือได้มีหนังสือ ที่ สผ ๐๐๑๔/๗๘๙๖ แจ้งว่า ประธานรัฐสภาปฏิเสธคำขอภาคประชาชนในการยื่นเสนอกฎหมาย โดยวินิจฉัยว่า “หลักการของร่างพระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ. ไม่เข้าเงื่อนไขในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” ทั้งแจ้งให้ทำการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติให้เป็นไปตามหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญฯ และจัดให้ประชาชนเข้าชื่อใหม่อีกครั้งหนึ่ง
- 25 มี.ย. 52 เอฟทีเอ วิวทซ์ ได้ทำหนังสือขอเข้าพบประธานรัฐสภาเพื่อขอคำอธิบายเหตุผลที่ปฏิเสธ
- 29 มี.ย. 52 ประธานรัฐสภามีหนังสือแจ้งว่า ไม่ว่างให้พบ
- 9 ก.ค. 52 เอฟทีเอ วิวทซ์ ทำหนังสือสอบถามประธานรัฐสภา และเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้ชี้แจงเหตุผลว่าร่าง พรบ. ฉบับดังกล่าวไม่เข้าเงื่อนไขในหมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย และหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อย่างไร และต้องรวบรวมรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเสนอกฎหมายฉบับใหม่อีกครั้งหนึ่ง จะต้องยกกฎหมายที่มีหลักการเงื่อนไขลักษณะอย่างไรจึงจะเป็นไปตามหมวด ๓ หรือหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญฯ
- 23 ก.ค. 52 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีหนังสือ ที่ สผ.๐๐๑๔/๘๙๙๗ ลงแจ้งเหตุผลของการปฏิเสธซึ่งแตกต่างกันไปว่า “ร่างพระราชบัญญัติการ

จัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ. นี้ มีสาระเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการ ขั้นตอนในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ซึ่งรัฐธรรมนูญฯ หมวด ๙ ว่าด้วยคณะรัฐมนตรี ต้องดำเนินการจัดทำกฎหมายตามมาตรา ๑๙๐ วรรคห้า ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา แสดงให้เห็นว่า การจัดทำกฎหมายเรื่องนี้เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีเท่านั้น และแม้ว่าเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติบางส่วนจะเกี่ยวข้องกับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งเป็นเรื่องการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนก็ตาม แต่เนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นการกำหนดกระบวนการและนโยบายสาธารณะของรัฐ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงไม่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมหรือการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยตรง”

26 ส.ค. 52

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ร่วมกับกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ และแผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดเวทีรับฟังความคิดเห็น เรื่อง กฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ วรรค ๕ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๗๓ คน ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ การศึกษา และองค์กรภาคประชาชน ทั้งนี้ในการรับฟังความคิดเห็น มีการนำเสนอร่างกฎหมายของกระทรวงการต่างประเทศ, ของพรรคประชาธิปัตย์, ของกลุ่มเอพีทีเอ วีโอทซ์ และความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่ได้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า หรือการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ โดยมี นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ เป็นประธาน เพื่อให้ความเห็นต่อร่างกฎหมายที่เสนอโดยหน่วยงานภาครัฐ ว่ามีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับเจตนารมณ์และบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ อย่างไร

20 ต.ค. 52

เอพีทีเอ วีโอทซ์ นำโดย นายจักรชัย โฉมทองดี ยื่นฟ้องประธานรัฐสภา (นายชัย ชิดชอบ) และ

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นายพิฑูร พุ่มหิรัญ) ต่อศาลปกครองกลาง ในกรณีที่ไม่มีร่าง

พระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ. ... ที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

จำนวน 10,378 คนร่วมกันเข้าชื่อเสนอต่อรัฐสภา

สาระคำฟ้องโดยย่อ

1. การที่เอพีทีเอ วีโอทซ์ต้องมาฟ้องศาลปกครอง เพราะประธานรัฐสภา เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ และประกาศรัฐสภาเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเข้าชื่อ

เสนอกฎหมาย พ.ศ.๒๕๔๒ ให้อำนาจประธานรัฐสภาในการวินิจฉัยสั่งการว่า เรื่องที่มีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายเรื่องใดเข้าหลักการที่บัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ การใช้อำนาจวินิจฉัยสั่งการ ดังกล่าวของประธานรัฐสภาจึงเป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติธรรมดา เมื่อมีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนในฐานะเป็นผู้เข้าชื่อและผู้แทนการ เสนอกฎหมาย จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อบุคคลภายนอก ศาลย่อมมีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา

2. คำสั่งไม่รับร่าง พรบ. ดังกล่าว เป็นการลิดรอนขัดขวางการใช้สิทธิโดยชอบ ธรรมของประชาชนที่จะเสนอกฎหมายที่มีหลักการและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ คัมครองสิทธิและประโยชน์ของประชาชน เพราะร่างกฎหมายดังกล่าวจะ เป็นการประกันสิทธิในการได้รับทราบข้อมูล คำชี้แจงอันเป็นสาระสำคัญและ เหตุผลจากรัฐบาล รวมทั้งมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อ รัฐบาลและต่อรัฐสภาอย่างเพียงพอ ก่อนที่รัฐบาลไปตกลงผูกพันกับนานา ประเทศเพื่อทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้าหรือการ ลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ร่าง พรบ. นี้จึงเป็นกฎหมายที่มีหลักการเกี่ยว กับเรื่องที่บัญญัติในหมวด ๓ หรือหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญฯ ตามที่พระราช บัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๕ วรรคสอง บัญญัติไว้
3. ประธานรัฐสภามีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.๒๕๔๒ ซึ่งในมาตรา ๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายที่จะเสนอให้ รัฐสภาพิจารณา (...) ต้องมีหลักการเกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติในหมวด ๓ สิทธิ และเสรีภาพของชนชาวไทย หรือหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (...)” นั้น ดังนั้นประธานรัฐสภามีหน้าที่ พิจารณาร่างกฎหมายที่ประชาชนเสนอมี**หลักการเกี่ยวกับเรื่อง**ที่บัญญัติ ในหมวด ๓ หรือหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญฯ ก็เป็นอันถูกต้องสามารถเสนอ ให้รัฐสภาพิจารณาได้ตามกฎหมาย ไม่ได้มีหน้าที่พิจารณาในส่วนอื่น แต่ จากจดหมายปฏิเสธที่ส่งโดยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กลับระบุเหตุผล ว่า “ร่างพระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ. นี้ มี สาระเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการ ขั้นตอนในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่าง ประเทศ ซึ่งรัฐธรรมนูญฯ หมวด ๙ ว่าด้วยคณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการจัดทำ กฎหมายตามมาตรา ๑๙๐ วรรคห้า ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ แกลงนโยบายต่อรัฐสภา แสดงให้เห็นว่าการจัดทำกฎหมายเรื่องนี้เป็น หน้าที่ของคณะรัฐมนตรีเท่านั้น (...)” ซึ่งไม่ใช่หน้าที่ นอกจากนี้ แม้บทบัญญัติ มาตรา ๑๙๐ อยู่ในหมวด ๙ ว่าด้วยคณะรัฐมนตรี อำนาจการจัดทำกฎหมาย เรื่องนี้จึงเป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี แต่หลักการข้อนี้ไม่อาจตีความเกินเลย ไปได้ว่าการที่คณะรัฐมนตรีมีอำนาจจัดทำกฎหมายนั้น เป็นการห้ามมิให้ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือภาคส่วนอื่นๆเช่น ส.ส. เข้าชื่อกันเสนอร่าง พระราชบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อรัฐสภาด้วย

4. คำชี้แจงของประธานรัฐสภาและเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไม่มีน้ำหนัก เหตุผลตามกฎหมาย โดยประธานรัฐสภาใช้อำนาจดุลพินิจปฏิเสธคำขอโดยมิชอบด้วยกฎหมาย มีการสรุปข้อเท็จจริงผิดพลาด และตีความข้อกฎหมายโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๖๓ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๘๗ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.๒๕๔๒ รวมทั้งประกาศของรัฐสภาซึ่งนายชัย ชิดชอบ ได้ประกาศใช้บังคับเอง ที่ผ่านมาประธานรัฐสภาคนก่อนๆ เคยรับร่าง พรบ.ที่เสนอโดยประชาชน ด้วยการตีความอย่างกว้างมีลักษณะยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าเข้าหลักการของหมวด ๓ หรือหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ เป็นสำคัญยิ่งกว่าการที่ต้องอ้างอิงบทมาตราในรัฐธรรมนูญฯ ทั้งสองหมวดดังกล่าว เช่น ร่างพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดภูเก็ต พ.ศ., ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดปาง พ.ศ., นอกจากนี้ แนวทางการตีความของประธานรัฐสภาที่ผ่านมายังยอมรับให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อรัฐสภาในเรื่องต่าง ๆ ที่มีหลักการเนื้อหาหลากหลาย โดยที่ไม่ได้ระบุว่าหลักการของกฎหมายที่เสนอนั้นเป็นไปตามบทบัญญัติหรือข้อความใดในหมวด ๓ หรือหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตัวอย่างเช่น พรบ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, ร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ., ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการจดทะเบียนและซื้อขายหลักทรัพย์ของกิจการเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และบุหรี่ พ.ศ... เป็นต้น
5. การกระทำของประธานรัฐสภาและเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมและมาตรฐานในการปฏิบัติราชการทางปกครองตามที่บัญญัติในมาตรา ๓๗ ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ อย่างชัดเจนในเรื่องสิทธิของประชาชนที่จะได้รับทราบเหตุผลประกอบคำสั่งไม่รับคำขอฯ
- จึงขอให้ศาลปกครองกลางรับเรื่องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาและสั่งการให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติต่อไป